

Wat vindt de KNMvD van bijtende honden?

Feiten & cijfers

In Nederland wonen ongeveer anderhalf miljoen honden. Circa 18% van de huishoudens heeft een of meerdere honden. De hond neemt in deze huishoudens vaak een belangrijke plek in. Jaarlijks worden in Nederland ongeveer 150.000 mensen gebeten door een hond. Circa 30.000 mensen lopen door een hondenbeet een verwonding op die medische behandeling behoeft, ongeveer 230 mensen moeten worden opgenomen in het ziekenhuis. Gemiddeld overlijdt jaarlijks 1 persoon door een hondenbeet. Het overgrote deel van de hondenbeten is medisch gezien tamelijk onschuldig. Maar ook deze beten kunnen (psychische) schade geven. Er zijn geen betrouwbare statistieken over honden die dieren bijten en de schade die daarbij aangericht wordt. Het komt regelmatig voor dat honden gebeten worden, waarbij ernstige schade wordt aangericht, te vaak met de dood tot gevolg.

+++++

De KNMvD vindt dat:

- De dierenarts advocaat is van het dier, zowel van het bijtende als het gebeten dier.
- De dierenarts in een vroeg stadium probleemgedrag kan detecteren en een hondeneigenaar kan adviseren.
- Een hondeneigenaar verantwoordelijk is om passende maatregelen te treffen.
- De dierenarts in zijn afwegingen diergezondheid, dierenwelzijn en volksgezondheid hoort mee te nemen.
- Als een hond een gevaar oplevert voor onze samenleving, en er geen reële maatregelen mogelijk zijn, een dierenarts mag meewerken aan het euthanaseren van het dier.
- Ook bij onbehandelbare gedragsproblemen die het dierenwelzijn aantasten, euthanasie een te rechtvaardigen keuze is.
- Bij een gerechtelijk afgedwongen euthanasie van de hond, de adviserend en uitvoerend dierenarts anoniem dient te blijven.
- Een goed registratiesysteem van hondenbeten nodig is en zal, daar waar mogelijk, haar bijdrage leveren aan het slagen van een dergelijk systeem.

+++++

Overwegingen KNMvD

Poortwachtersfunctie

De hond heeft een belangrijke plek in vele huishoudens. Maar het is onacceptabel dat een hond een bedreiging vormt voor mens of dier. De KNMvD vraagt de dierenarts om bij te dragen aan het welslagen van de overheidsmaatregelen.

Vertrouwenspersoon

Een dierenarts wil dat elke diereneigenaar hulp moet kunnen vragen en dat eigenaren volledig open kunnen zijn. Bij honden die onacceptabel gedrag vertonen, kan er soms een belangenconflict optreden, waarbij de belangen van de (eigenaar van de) agressieve hond en de belangen van de samenleving afgewogen moeten worden.

Identificatie en registratie (I&R)

Elke hond geboren vanaf 1 april 2013 dient gechipt en geregistreerd te zijn. Een goede I&R vormt de basis van een registratie van bijtincidenten. Een dierenarts kan hondeneigenaar wijzen op deze verplichting en helpen hieraan te voldoen.

Preventie

Een dierenarts kan eigenaren adviseren over de aanschaf van een hond, de opvoeding van een hond, het fokken met een hond en het nemen van andere preventieve maatregelen (aanlijnen, muilkorf). Een dierenarts kan eigenaren wijzen op goede hondentrainers, gedragstherapeuten en kan helpen door middel van het voorschrijven van ondersteunende medicatie.

Registratie bijtincidenten

Om een goed inzicht te krijgen in het aantal bijtincidenten en het daarop afstemmen van maatregelen, is het belangrijk dat de registratie van bijtincidenten zo volledig mogelijk is. Een dierenarts kan mensen stimuleren om aangifte te doen.

Dierenmishandeling

Als de dierenarts vermoedt dat een bijtincident het gevolg is van dierenmishandeling, kan hij dit bespreekbaar maken met de eigenaar. Zie [meldcode dierenmishandeling](#).

Euthanasie

Als uit onderzoek blijkt dat een hond een gevaar vormt voor de samenleving, zal de dierenarts zijn verantwoordelijkheid moeten nemen en de betreffende hond laten inslapen. Omdat een (gerechtelijk) afgedwongen euthanasie kan leiden tot agressie richting een dierenarts, is het raadzaam om een dergelijke euthanasie door een anoniem te blijven dierenarts te laten verrichten.

Welke honden bijten?

Iedere hond kan bijten, ongeacht ras, leeftijd of geslacht. De ene hond zal echter eerder bijten dan de andere hond en ook de aangerichte schade zal per hond verschillen. De kans op een (ernstig) bijtincident is groter bij:

- Rassen en foklijnen die (oorspronkelijk) zijn bedoeld om te vechten of te bewaken.
- Slecht gesocialiseerde honden (bijvoorbeeld honden uit de broedfok of voormalige zwervhonden).
- Honden van eigenaren die onvoldoende kennis van gedrag en opvoeding van honden hebben.
- Honden met gedragsafwijkingen (negatieve ervaringen) die niet (effectief) behandeld worden.
- Honden met meervoudige problemen zoals een combinatie van lichamelijke (pijn)klachten en één of meerdere bovenstaande problemen.

Van 2013 tot en met 2016 zijn 349 honden in beslag genomen (gemiddeld 87 per jaar) (bron A). Verschillende soorten Staffordshireterriërs (147) en Pitbull(-achtigen) (33), herders (31), Amerikaanse bulldog (14) en Rottweilers (11) staan in de top 10. Of deze honden (hoogrisicohonden) van zichzelf gevaarlijk waren of niet goed waren opgevoed is onbekend (bron A).

Wie wordt gebeten?

Van alle mensen die worden gebeten, wordt ongeveer 2 op de 3 thuis gebeten door een bekende hond. Hier zijn kinderen vaker het slachtoffer dan volwassenen. Buiten worden vaker volwassenen gebeten, bijvoorbeeld bij het hardlopen of fietsen of als vechtende honden uit elkaar worden gehaald. Dierenartsen en dierenartsassistenten hebben een grotere kans om gebeten te worden.

Honden zijn, behalve dader, vaak ook slachtoffer van bijtincidenten. Alle honden kunnen worden gebeten, maar de kans op ernstig trauma en overlijden is groter bij kleine rassen. Berucht, maar minder vaak voorkomend, zijn incidenten waarbij schapen worden opgejaagd en doodgebeten.

Hoe ernstig is het probleem?

De registratie van bijtincidenten met honden in Nederland is op dit moment nog niet goed georganiseerd en laat veel te wensen over. De directe medische kosten (humaan) als gevolg van hondenbeten worden in

Nederland geschat op ruim 1 miljoen euro per jaar. In vergelijking met bijvoorbeeld sportblessures (150 miljoen euro/jaar) en de kans op fataal letsel (met fietsen 470 keer groter) lijkt de ernst van het probleem mee te vallen (Bron A). De psychische en maatschappelijke effecten van een hondenbeet zijn echter groot.

De dierenarts en hondenbeten

- Dierenartsen worden geconfronteerd met slachtoffers (mens en dier) van bijtende honden.
- Dierenartsen wordt soms gevraagd honden die gebeten hebben te euthanaseren.
- Dierenartsen onderzoeken honden die gebeten hebben om te achterhalen of er mogelijk een medische oorzaak voor het agressieve gedrag is of dat bijvoorbeeld dieren mishandeling mogelijk een oorzaak kan zijn van de agressie.
- Dierenartsen kunnen mensen van gebeten dieren wijzen op de toegevoegde waarde van aangifte doen.
- De dierenarts kan eigenaren van honden met gedragsproblemen wijzen op de noodzaak van preventieve **hondentraining**.
- Dierenartsen schrijven medicijnen voor aan dieren die in **gedragstherapie** zijn (angstbijters, impulscontrole agressie).
- De dierenarts kan helpen bij de keuze van een hond.
- Dierenartsen hebben te maken met dieren die zich agressief gedragen in de praktijk.

Regelgeving en handhaving

Regeling Agressieve Dieren (RAD): Van 1993 tot 2009 is de RAD van kracht geweest. Deze regeling hield in dat het houden, fokken of verhandelen van pitbullterriërs was verboden. Omdat dit niet leidde tot de afname van het aantal bijtincidenten, is de regeling in 2009 ingetrokken.

Strafrechtelijk (Wetboek van strafrecht; artikel 425): Met hechtenis of geldboete wordt gestraft: hij die een dier op een mens aanhitst of een onder zijn hoede staand dier, wanneer het een mens aanvalt, niet terughoudt; hij die geen voldoende zorg draagt voor het onschadelijk houden van een onder zijn hoede staand gevaarlijk dier.

Bestuursrechtelijk: De gemeentewet (172.3) geeft de burgemeester de bevoegdheid in te grijpen bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kunnen specifieke maatregelen worden genoemd. Elke gemeente heeft een eigen APV.

Aangiften en in beslagnames

Het aantal aangiften bij de politie schommelt tussen de 3.000 en 3.500 per jaar, inclusief honden die dieren hebben gebeten. In totaal wordt dus in minder dan 2% van alle bijtincidenten aangifte gedaan.

Op het moment van schrijven van deze publicatie, wordt gewerkt aan aanvullende maatregelen en regelgeving.

Bronnen

- A. Francesca Neijenhuis, Marion Kluivers, Hans Hopster. Minder hondenbeten, Puzzelen naar veiligheid voor mens en dier. 2017
- B. Myrna Meester en Luuk Olsthoorn. De gebeten hond. Preventie van bijtincidenten door honden in Nederland. 2018